

Uppdaterad 22 dec 00:15

DAGENS HUVUDLEDARE

En farlig justitieminister

Sverige har aldrig haft en justitieminister som på så kort tid initierat så många repressiva förslag som Thomas Bodström. Han är en fara för rättssäkerheten.

NEW YORK TIMES avslöjade i förra veckan att presidenten tillåtit hemlig telefonavlyssning utan föregående domstolsbeslut. Nyheten har åtminstone fört en god sak med sig - debatten om skyddet för medborgarnas personliga integritet har blossat upp i USA.

Dessvärre kan inte samma sak sägas om Sverige. Här har justitieminister Thomas Bodström på kort tid utlöst en våg av nya förslag om avlyssning, registrering och buggning utan att detta väckt någon större diskussion. Bortsett från några enstaka debattörers inlägg har kritiken varit mycket beskedlig. Den borgerliga alliansen har snarare tävlat med Bodström om att visa sig handlingskraftig.

I BROTTSEKÄMPNINGENS NAMN kan tydligen vilka förslag som helst passera det offentliga nålsögat alldeles oavsett hur rättssäkerheten eller gränsen mellan statsmaktens och den enskildes sfär påverkas.

Några exempel från den senaste mandatperioden:

Buggning. Hemlig avlyssning med dolda mikrofoner ska tillåtas för att bekämpa en rad brott inte bara mord, dråp och grovt rån utan även vissa gärningar med lägre straffskala. Åtgärden kommer oundvikligen att drabba många oskyldiga. Det är också tvivelaktigt om buggningen verkligen är ett effektivt hjälpmedel för polisen. Olika utredare har varken kunnat visa det eller att brottsutvecklingen motiverar detta tvångsmedel.

Lagring av trafikdata. Sverige har gått i bräschen inom EU för att telebolag och internetoperatörer ska tvingas spara information om all trafik i minst sex månader. Förslaget, som nyligen röstades igenom i Europaparlamentet, innebär en masskartläggning av medborgares kontakter genom mobiltelefoner och e-post.

Hemlig telefonavlyssning. En regeringsutredning vill ge Säkerhetspolisen utökade möjligheter till hemlig teleavlyssning. Den ska ske även i "preventivt syfte", alltså innan ett brott har begåtts. Enligt förslaget ska också den öppna polisen ges utökade möjligheter att registrera svenskarnas telefonsamtal, vilket Advokatsamfundets generalsekreterare Anne Ramberg kallar för "ett paradigmskifte i svensk tvångsmedelshantering".

Den påtänkta lagstiftningen ger staten kraftigt utökade möjligheter att övervaka medborgarna. Tillämpningsområdet är ytterst brett och möjligheterna till ett rättssäkert förfarande minimala. Både Säpo och polisen skulle ges laglig rätt att kontinuerligt avlyssna miljöer som de finner intressanta. Varken någon lagöverträdelse eller konkret

misstanke krävs.

Försvarets underrättelseverksamhet. En departementspromemoria föreslår att den traditionella signalspaningen ska utvidgas till att omfatta all trådbunden trafik som passerar Sveriges gränser. Försvaret ska alltså inte som i dag bara kunna övervaka etern, utan också telefonsamtal, e-post, fax och dylikt som strömmar genom landet naturligtvis utan domstolsprövning. Förslaget innebär ett genombrott för övervakningsstaten, särskilt om det kombineras med tankarna på att försvaret även ska hantera vissa polisiära uppgifter.

Hemlig dataavläsning. Ytterligare en promemoria föreslår att polisen, med domstollstånd, ska kunna ta sig in och plantera programvara i enskilda personers datorer. Detta ska ske i hemlighet, exempelvis i den misstänktes bostad. Omfattningen av tvångsmedlet är oklart men potentiellt mycket stort.

OVANSTÄENDE ÄR ETT URVAL av vad justitieminister Thomas Bodström initierat eller föreslagit de senaste åren. Men det finns mycket mer, i synnerhet om man väger in andra idéer som lanserats i brotts- och terrorbekämpningens namn.

Advokatsamfundets generalsekreterare Anne Ramberg säger i samtal med DN att hennes organisation sedan hösten 2002 skrivit remissyttranden över ett 20-tal olika lagförslag som innehållit mer eller mindre repressiv lagstiftning.

I kölvattnet efter den 11 september har rättssäkerhet och mänskliga rättigheter gång på gång utmanats av ny praxis och nya lagar. Både EU och FN har påverkat den nationella lagstiftningen, ofta utan föregående debatt. "Det hade känts skönt att kunna säga att Sverige i dessa sammanhang stått upp för eftertanke, noggrannhet och proportionalitet", säger Anne Ramberg. "Så är det tyvärr inte."

DN 22/12 2005

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt.